

Ves, i tu fes igual (II): un sol cor i una sola ànima

Els cristians formem part del Cos de Crist, la seva Església. Aquesta realitat, present des de l'època apostòlica, és una guia segura per actuar amb iniciativa i responsabilitat, veient en tots els homes germans la identitat dels quals ens interpel·la.

27/03/2024

Des de l'inici, els deixebles de Crist vivien en una relació de comunió, tant en l'aspecte espiritual com en el material. En els Actes dels Apòstols es recull que «eren constants a escoltar l'ensenyament dels apòstols i a viure en comunió fraterna, a partir el pa i a assistir a les pregàries» (*Act 2, 42*); «tots els creients vivien units i tot ho tenien al servei de tots» (*Act 2, 44*), i «a casa, partien el pa i prenien junts el seu aliment amb joia i senzillesa de cor» (*Act 2, 46*).

Aquesta actitud dels primers cristians s'estenia en actes de solidaritat tant amb els germans com amb persones properes que patien necessitat. Els Actes esmenten l'atenció a orfes i vídues, el repartiment de béns als necessitats, les curacions miraculoses. Així com Jesús havia dedicat gran part del seu ministeri a curar paralítics, cecs o leprosos; a ressuscitar morts; a alimentar famolencs, o a alliberar els

posseïts; també els seus deixebles, empesos per la caritat de l'Esperit Sant, van intentar imitar el cor misericordiós de Crist i reconèixer-lo en els pobres, malalts i captius.

En madurar i estendre's, l'Església va incorporar de manera institucional l'atenció a les necessitats materials i espirituals d'homes i dones. Sant Justí, cap a l'any 150, descriu la reunió dominical dels fidels (la Missa). L'assemblea comença amb records i la lectura dels apòstols o dels profetes, seguida d'una exhortació de qui presideix la litúrgia i de pregàries; a continuació s'ofereixen el pa i el vi i després de la consagració de l'acció de gràcies es distribueixen als assistents; i, finalment, té lloc el que ara anomenaríem *col·lecta*: «els qui tenen en abundància i ho volen, segons decisió personal, donen el que els sembla. La col·lecta és posada a disposició del president, i ell socorre

orfes i vídues; els qui passen necessitat per malaltia o una altra causa; els qui són a la presó, els forasters de pas».^[1] Més endavant, aquesta atenció individual va arrelar en institucions com hospitals, orfenats, escoles per a famílies sense recursos o universitats.

Una crida a cuidar

El papa Francesc i els seus predecessors insisteixen en el fet que no ens mantinguem indiferents davant de qui té més necessitat i ens impulsen a crear estructures socials que contribueixin a fer que els més desfavorits es desenvolupin dignament.^[2] Però, per què m'he d'ocupar dels pobres o, si jo mateix ho soc, de qui té més necessitat que jo? Per ser un cristià coherent, no n'hi ha prou amb el fet que la vida individual i privada de cadascú sigui honesta de cara a Déu? Benet XVI ens n'anticipa la resposta: «el culte

agradable a Déu mai no és un acte merament privat»,^[3] és més, «la unió amb Crist és alhora unió amb tots els altres als quals Ell es lliura. No puc tenir Crist només per a mi; únicament puc pertànyer-li en unió amb tots els qui són seus o ho seran».

[4]

Ja el Gènesi posa, al principi de la història de la humanitat, la pregunta de Déu per l'“altre”: «Caín, on és el teu germà Abel?». La resposta de Caín, «Que potser soc el guardià del meu germà?», amaga darrere del rebuig d'aquesta responsabilitat la culpa de l'homicidi (cf. *Gn* 4, 9). La pregunta de Déu, explica el Papa Francesc, vol posar en evidència que no podem «justificar la indiferència com a única resposta» i obre la porta a «crear una cultura diferent que ens orienti a superar les enemistats i a tenir cura els uns dels altres».^[5] Aquí hi ha recollides les dues grans temptacions que acostumem a tenir

respecte a l'altre: la fredor de la indiferència i l'exacerbació de la diferència.

Adam, Crist i tota la humanitat

La dimensió social, relacional, de la persona ha quedat entelada en les últimes dècades, especialment en algunes cultures, per l'individualisme, el consumisme, la desaparició de vincles o l'exalçament de la subjectivitat.

No era així en l'Església primitiva. La mentalitat jueva, que caracteritzava també els primers cristians, diferia de la nostra en un aspecte clau: per a ells, Adam (i sobretot Crist, com a segon Adam) no era només un home singular, sinó que també era un ésser col·lectiu que contenia, en el seu cos, tota la humanitat. En el seu significat semita, l'home no “té” un cos, sinó que “és” un cos.^[6] En hebreu, el

terme *basar* significa “carn”, però també “ésser viu” —carn animada— i “ésser humà”, inclosa l'ànima.

S'utilitza en la Sagrada Escriptura amb diferents significats, i en grec es tradueix tant per *sarx* (carn) com per *sôma* (cos). El sentit hebreu inclou la unitat entre els éssers humans per la seva naturalesa compartida i la seva relació mútua: per això, Eva és “carn de la seva carn” respecte a Adam. En canvi, *sôma* remet només a l'individu, i en aquest sentit ressalta la distinció: més que “tenim la mateixa carn (naturalesa)”, té el sentit de “la meva carn (i, per tant, la meva vida) és diferent de la teva”. Occident ha heretat aquesta última accepció.

Quan la Sagrada Escriptura parla d'Adam, s'està referint també a tot el gènere humà contingut, d'alguna manera, en el seu cos. «Tota la humanitat és en Adam “com l'únic cos d'un home únic”»,^[7] explica el

Catecisme, citant sant Tomàs. Per això, tot acte bo d'algun dels membres afavoreix la unitat de tot el cos, i tota infidelitat, en canvi, la separa i provoca la divisió de la humanitat. El pecat original, com que va ser comès per Adam, passa a ser universal, com ho és també la salvació obrada per Crist. Pau parla de l'“home vell” que hi ha en cadascun de nosaltres, pel fet de pertànyer al gènere humà, que queda sepultat pel baptisme, quan renaixem a una nova vida en Crist.^[8]

En aquells primers segles, els Pares de l'Església ja manifesten la seva concepció de la humanitat com un tot, un únic cos. Comprenen que, quan Adam pecca, és tota la humanitat la que pecca: «tots portem el seu nom», afirma sant Ireneu de Lió;^[9] «tots vam sortir del Paradís juntament amb Adam, que el va deixar enrere», escriu sant Efrem.^[10] Crist ve a restaurar la unitat perduda

en el cos d'Adam, a reagrupar el gènere humà: així com a Babel la humanitat pateix una forta divisió, en Crist rebem l'Esperit Sant, que fa que, fins i tot parlant diverses llengües, els cristians ens puguem entendre, en una nova Pentecosta.^[11]

L'Església, cos de Crist

Criden l'atenció les paraules de Jesús quan s'apareix a Saule, camí a Damasc: «Saule, Saule, per què em persegueixes? [...] Jo soc Jesús, el qui tu persegueixes» (Act 9, 4-5). Jesús ressuscitat identifica els seus deixebles amb si mateix, i Saule comprèn que entre Jesús i l'Església hi ha una unió tan estreta que formen una unitat, de manera que perseguir els deixebles significa perseguir el mateix Jesús. Aquesta identificació de l'Església amb el cos de Crist significa que, si jo em puc identificar amb Crist, i els meus germans en la fe també, la unió entre

nosaltres és un vincle molt més fort que en qualsevol institució humana.

Com a bon hebreu, per a Pau la noció de cos es refereix a una unitat que transcendeix la individualitat de l'home. En Crist, «per la naturalesa del cos que ha fet seu es conté d'alguna manera el conjunt de tot el gènere humà».^[12] En encarnar-se, Ell no només pren un cos humà, individual, sinó que en certa manera ens assumeix a tots, al seu costat, en el seu cos. Així és com Crist dirigeix la seva salvació a tota la humanitat, de manera que tota està cridada i habilitada a formar part del seu cos, l'Església. Aquesta no és catòlica, universal, perquè està estesa per tota la terra; ja era catòlica el dia de Pentecosta.^[13] L'Església és catòlica perquè s'adreça a tota la humanitat, que forma un sol cos, el d'Adam, separat pel pecat.

D'aquí prové la irrenunciable dimensió social de l'Església: és orgànicament una. És un cos, el de Crist (cf. 1 Co 12, 27), i no una federació d'assemblees locals. Per això, si un membre de l'Església pateix en alguna cosa, amb ell pateix la resta.^[14] Això vol dir que comprendrem què significa ser cristià de manera veritable i plena en la mesura que fem nostre aquest caràcter social i visquem d'acord amb aquest. En canvi, quan l'ignorem, deixem de mostrar el veritable rostre de l'Església.

La temptació del rebuig

Tot i que comprenem aquesta realitat —tots som germans com a descendents d'Adam, en la nostra humanitat, i com a part del Cos de Crist que és l'Església, pel baptisme—, en el nostre dia a dia, moltes vegades no reconeixem l'altre com a tal. De vegades, són primeres

impressions les que ens distancien;
d'altres, un judici elaborat a partir
d'una experiència continuada; altres
vegades, la defensa d'un bé o una
veritat ens fa durs o sarcàstics, i
d'altres, la fragilitat o l'error en la
vida dels altres ens molesten. Entre
catòlics, opcions legítimes poden
acabar convertint persones rectes,
bones, compromeses, en enemics de
bàndols oposats, bé per la manera de
participar en la Missa, bé per les
eleccions vinculades a l'educació dels
fills, bé pels autors que se segueix
més sovint. De vegades fa falta molt
poc perquè els cristians oblidem que
el que ens uneix és quelcom molt
més fort i profund del que pot ser
motiu de divisió: defectes de
caràcter, maneres de reaccionar
davant d'un dany moral o social,
divergència d'opinions sobre la
millor manera d'evangelitzar,
l'opinió en qüestions de política, etc.

Ho expressa C. S. Lewis, de manera molt gràfica, en el conegut llibre *Cartes del diable al seu nebot*, en què el dimoni experimentat explica a l'aprenent precisament que l'església visible pot ser una “temptació” per la qual els cristians ens deixem portar amb sorprenent facilitat. Dona alguns exemples, plens d'agudeses i de bon humor, de com al “pacient”, un home acabat de convertir al catolicisme, li costa entendre el tresor de la comunió en la diversitat, fins i tot durant les cerimònies litúrgiques: «El teu pacient, gràcies al Nostre Pare de les Profunditats, és un insensat, i per tal que algun d'aquests veïns desafini en cantar, o porti botes que cruixin, o tingui papada, o vesteixi de manera extravagant, el pacient creurà amb facilitat que, per tant, la seva religió ha de ser, en algun sentit, ridícula».^[15]_____

En aquest sentit, les relacions entre els cristians poden aprendre molt de

la fraternitat humana. És una experiència universal per a qui té germans que, malgrat possibles enfrontaments, la presència d'un problema extern (assetjament escolar, la malaltia d'un dels pares, la mort d'un ésser estimat...) acostuma a tenir com a reacció immediata l'oblit de conflictes menors, la qual cosa dona pas al suport, l'afecte i la defensa recíproca. També persones en extrems oposats quant a les seves idees recuperen la humanitat de l'altre de vegades, precisament, per motius d'aquesta mena: perquè el marit està malalt de càncer, perquè s'ha quedat sense feina, perquè la filla ha nascut prematura. Aquestes situacions, en què enfrontem el dolor, són moltes vegades ocasió perquè obrim els ulls i vegem que “som responsables de cuidar el món, establint relacions fundades en la caritat, la justícia i el respecte, especialment superant la malaltia de la indiferència”.^[16]

Responsabilitat personal en la salvació de tots

En considerar la humanitat com una unitat, el cristianisme també hereta del judaisme la seva concepció comunitària de salvació,^[17] és a dir, la fe no es redueix a «una opció individual que es fa en la intimitat del creient [...] Per la seva mateixa naturalesa, s'obre al “nosaltres”, es dona sempre dins la comunió de l'Església [...] Per això, el qui creu no està mai sol».^[18] Els altres homes i dones formen part de la mateixa vida i passen a formar part també de la mateixa responsabilitat personal, ja que tots pertanyen al mateix cos. Són germans pels quals vetllem, amb els quals ens reconciliem, als quals estimem. Ser cristià no queda reduït a la consciència individual de cada fidel.

La nostra personalitat serà més forta com més sòlida sigui la nostra

pertinença al cos de Crist. No podem caure en la comoditat de pensar que és l'Església, com a institució, la responsable de vetllar pels germans a través dels seus organismes caritatius, assistencials, educatius, etc., i que a mi, batejat corrent, em correspon només tirar endavant la meua vida i la dels més propers. «Cap ànima, cap ni una!, no pot resultar-te indiferent», afirma amb rotunditat sant Josepmaria.^[19]

La manera en què comprenem la fe, també en la seva dimensió social, incideix directament en la nostra manera d'actuar. Per tant, plantejar la mateixa vida al marge dels altres no és coherent amb la dimensió social de la humanitat, assumida per Crist.

Això té conseqüències pràctiques directes: em sento responsable dels altres, de fer que siguin més feliços, que se sentin acollits i compresos,

acompanyats cap a Crist, Camí, Veritat i Vida? En defensar les meves opinions, ho faig sempre amb una mirada i un to que reconeixen l'altre en la seva humanitat? Veig en els altres germans amb els quals puc construir l'Església?

Una família forta

La falta d'unitat en l'Església, bé per indiferència, bé per discrepància, ens pot recordar la torre de Babel.

Aquesta vegada, el problema no sorgeix necessàriament entre veïns, sinó potser a les xarxes socials, a través de publicacions en mitjans de comunicació, atacs des de comptes anònims o escrits que posen en ridícul altres maneres de pensar, etc. Després de dos mil·lennis d'expansió i de creixement de l'Església s'han enfortit alguns aspectes (teologia, pastoral, evangelització...), però també hi trobem divisions, moltes vegades dins d'una mateixa

comunitat. Entre els qui prefereixen una manera o una altra de celebrar els actes litúrgics, els qui voten partits polítics diferents o els qui defensen maneres diverses de dur a terme l'evangelització es pot aixecar la bandera d'«aquesta és l'opció veritablement catòlica». Sant Josepmaria alertava: «Em sembla que sento cridar sant Pau, quan diu als de Corint: (...) És que el Crist està dividit? És Pau qui ha estat crucificat per vosaltres? O heu estat batejats en nom de Pau?, perquè aneu dient: jo soc de Pau, jo d'Apol·ló, jo de Cefes o jo de Crist?». ^[20]

Les ferides del cos de Crist fan mal, perquè és una fractura en l'aspecte més íntim de la identitat cristiana: estem cridats a ser membres d'un Cos, pedres vives que edificuin l'Església... i la missió d'evangelitzar es veu afectada per divisions entre els qui hauríem de col·laborar amb alegria. Per aquesta raó, l'Església no

deixa d'animar-nos a cuidar aquest aspecte, i ens recorda que estem cridats a ser «forces d'unitat dins del Cos de Crist (...). Amb gran humilitat i confiança demanem a l'Esperit que cada dia ens faci capaços de créixer en la santedat que ens farà pedres vives del temple que Ell està aixecant justament ara al món. Si hem de ser autèntiques forces d'unitat (...) perdonem les ofenses patides i dominem tot sentiment de ràbia i d'enfrontament».^[21]

En preocupar-nos pels altres, enfortim l'Església i tota la humanitat, i, sobretot, contribuïm a construir l'Església i a fer possible la seva missió de portar el missatge de Crist als qui són al nostre voltant, com van fer els primers cristians: «tots foren omplerts de l'Esperit Sant i proclamaven amb valentia la paraula de Déu» (*Act 4, 31*), ja que «la multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima» (*Act 4, 32*).

[1] Sant Justí, *I Apologia*, núm. 67.

[2] Cf. Francesc, *Fratelli Tutti*, núm. 116, 137, 168-169, 179, 183, 186.

[3] Benet XVI, *Sacramentum caritatis*, núm. 83.

[4] Benet XVI, *Deus caritas est*, núm. 14.

[5] Francesc, *Fratelli Tutti*, núm. 57.

[6] Cf. *Rm* 12, 4-5; *1 Co* 10, 17; *1 Co* 12, 13.

[7] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 404; cf. sant Tomàs d'Aquino, *Quaestiones disputatae de dolent*, 4,1.

[8] Cf. Francesc, Audiència 9.V.2018; *Ef* 4, 20-24.

[9] Sant Ireneu, *Contra herejes*, III, 23, 2.

[10] Sant Efrem el Siri, Himne 49.

[11] Cf. Joan Pau II, Audiència general, 29.VII.1998.

[12] Cf. Hilari de Poitiers, *In Mt.* IV 12.

[13] Cf. De Lubac, *Catolicisme*, núm. 37-38.

[14] Cf. *Lumen Gentium*, núm. 7.

[15] C. S. Lewis, *Cartas del diablo a su sobrino*, Rialp, Madrid, 2015, 20-21.

[16] Fernando Ocáriz, “Agrandar el corazón” a: *Be to care*, 29.IX.2022.

[17] Cf. De Lubac, *Catolicisme*, núm. 46.

[18] Francesc, *Lumen Fidei*, núm. 39.

[19] Sant Josepmaria, *Forja*, núm. 951.

^[20] Sant Josep maria, Carta núm. 4,
núm. 19 (1 Co 1, 13).

^[21] Benet XVI, Homilia 19.IV.2008.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/ves-i-tu-fes-
igual-ii-un-sol-cor-i-una-sola-anima/](https://dev.opusdei.org/ca/article/ves-i-tu-fes-igual-ii-un-sol-cor-i-una-sola-anima/)
(09/08/2025)